

CYNGOR SIR YNYS MÔN

ADRODDIAD I:	PWYLLGOR GWAITH
DYDDIAD:	21 MEHEFIN 2021
PWNC:	MONITRO'R GYLLIDEB CRT – ALLDRO 2020/21
AELOD(AU) PORTFFOLIO:	Y CYNGHORYDD ROBIN WILLIAMS
PENNAETH GWASANAETH:	MARC JONES
AWDUR YR ADRODDIAD:	STEPHEN MOORE
FFÔN:	01248 752634
E-BOST:	StephenMoore@ynysmon.gov.uk
AELODAU LLEOL:	Amherthnasol

A - Argymhelliad/argymhellion a Rheswm/rhesymau

1. Gofynnir i'r Pwyllgor Gwaith nodi'r isod:-

- (i) Y sefyllfa nodir mewn perthynas â pherfformiad ariannol y Cyfrif Refeniw Tai (CRT) am y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2021.

2. Cefndir

- (i) Ym mis Mawrth 2020, cytunodd y Cyngor ar gyllideb refeniw ar gyfer 2020/21 a oedd yn dangos gwarged a gynlluniwyd o £7.8m.
- (ii) Y gyllideb gyfalaf ar gyfer 2020/21 oedd £19.1m, gan gynnwys lwfans ar gyfer gwariant na chafodd ei gwblhau o gyllideb gyfalaf 2019/20.
- (iii) Roedd cyfuniad y gyllideb refeniw a'r gyllideb gyfalaf wedi'i haddasu yn arwain at ddiffyg cyllidebol o £7.1m, sef diffyg a gynlluniwyd ac a fyddai'n cael ei gyllido o gronfa wrth gefn y CRT.
- (iv) Mae'r CRT wedi ei glustnodi i'w defnyddio ar gyfer dibenion penodol ac ni ellir trosglwyddo arian ohono i'r Gronfa Gyffredinol, ac ni ellir defnyddio arian yn y Gronfa Gyffredinol i gyllido'r CRT.

3. Mae'r adroddiad hwn yn nodi perfformiad ariannol y CRT am y cyfnod rhwng 1 Ebrill 2020 a 31 Mawrth 2021.

4. Trosolwg

- (i) Mae alldro ariannol y gyllideb refeniw yn dangos tanwariant o £557k, o gymharu â thanwariant o £238k a ragwelwyd ar ddiwedd chwarter 3. Mae'r alldro o ran incwm £154k yn well na'r gyllideb wreiddiol, ac mae'r alldro o ran gwariant £403k yn is na'r gyllideb wreiddiol fel yr eglurir isod. Dangosir mwy o fanylion yn Atodiad A.
- (ii) Mae'r gwariant Cyfalaf £6,410k yn is na'r gyllideb wreiddiol, o gymharu â rhagolwg ar ddiwedd chwarter 3 y byddai £8,022k yn is na'r gyllideb. Gellir gweld mwy o fanylion yn Atodiad B.
- (iii) Mae'r diffyg alldro (gan gyfuno refeniw a chyfalaf) £8,234k yn llai na'r gyllideb, o gymharu â'r diffyg a ragwelwyd o £8,053k yn llai na'r gyllideb ar ddiwedd chwarter 3. Mae hyn yn bennaf oherwydd gwariant cyfalaf is nag a gynlluniwyd. Mae hyn yn golygu gwarged o £1,145k ar gyfer y flwyddyn, sy'n gadael cronfa wrth gefn y CRT o £9,742k fydd ar gael i gyllido prosiectau cyfalaf yn y dyfodol.

5. Incwm

- (i) Ar ddiwedd y flwyddyn, roedd lefel yr incwm a dderbyniwyd £154k yn uwch na'r gyllideb fel y nodir isod (o gymharu â £197k yn is na'r gyllideb a broffiliwyd yn chwarter 3).
- (ii) Roedd incwm rhent £94k yn is na'r gyllideb (£203k yn is ar ddiwedd chwarter 3). Fodd bynnag, mae'r gyllideb yn rhagdybio y byddai tai newydd yn dod ar gael yn ystod y flwyddyn sydd wedi cael eu dal yn ôl (gweler hefyd yr adran 'cyfalaf' isod). Roedd yr alldro £56k yn well na'r rhagolwg ar ddiwedd chwarter 3.
- (iii) Roedd incwm o daliadau gwasanaeth, sy'n seiliedig ar gostau gwirioneddol a gafwyd, £3k yn unig yn uwch na'r gyllideb. Adolygwyd y gyllideb yn llwyr yn dilyn tanwariant sylweddol y llynedd.
- (iv) Roedd incwm arall £27k yn uwch na'r gyllideb, yn bennaf oherwydd grantiau referniw a dderbyniwyd yn hwyr yn y flwyddyn ac nad oedd eu disgwyl ar ddiwedd chwarter 3.
- (v) Mae'r cynllun 30 mlynedd yn cynnwys darpariaeth o £280k tuag at ddyledion drwg, sef 1.5% o'r cyfanswm incwm rhent. Roedd hyn yn gynydd o gymharu â'r 1.25% yn y flwyddyn flaenorol a hynny er mwyn gwneud darpariaeth ar gyfer parhau i gyflwyno Credyd Cynhwysol. Dim ond pan nad oes gobaith realistig o adennill ôl-ddyledion rhent y mae dyled ddrwg yn codi. Y ddarpariaeth wirioneddol yng nghyfrif blynyddol 2019/20 oedd £118k, sef dim ond 0.65% o'r cyfanswm incwm rhent, sy'n adlewyrchu'r ymdrechion a wnaed i sicrhau bod y rhent sy'n ddyledus yn cael ei adennill. Gwnaed y darpariaethau hyn cyn i bandemig Covid 19 effeithio ar Ynys Môn. Ddiwedd mis Mawrth 2020 roedd yr ôl-ddyledion rhent yn 2.41% o'r incwm rhent (£438k). Ddiwedd mis Mehefin, roedd hyn wedi codi i 3.4% (£625k), sef cynnydd o 50%. Ar ddiwedd mis Medi roedd wedi gostwng i 3.33% (£612k), erbyn diwedd mis Rhagfyr, roedd wedi gostwng ymhellach i 3.14% (£578k) ac ar ddiwedd mis Mawrth roedd wedi gostwng ymhellach i 2.98% (£548k), perfformiad rhyfeddol pan ystyrir effeithiau'r pandemig. Mae Llywodraeth Cymru yn monitro effeithiau Covid ar yr holl awdurdodau lleol yng Nghymru sydd wedi cadw eu stoc dai, a dengys y dadansoddiad diweddaraf (hyd at ddiwedd mis Rhagfyr) fod lefelau dyledion yn amrywio rhwng thua 2.5% a dros 5.5% ymhlith yr 11 awdurdod lleol, ac Ynys Môn oedd y 4ydd gorau allan o'r 11. O ganlyniad i'r holl dueddiadau ffafriol, roedd y ddarpariaeth ychwanegol tuag at ddyledion drwg yn £57k, £223k yn llai na'r ddarpariaeth wreiddiol.
- (vi) Roedd yr alldro incwm cyffredinol £153k yn uwch na'r gyllideb (rhagwelwyd y byddai £150k yn is na'r gyllideb ar ddiwedd chwarter 3), ond mae £223k o'r newid hwn oherwydd y gostyngiad yn y ddarpariaeth ar gyfer dyledion drwg.

6. Gwariant nad yw'n ymwneud â Gwaith Trwsio a Chynnal a Chadw

- (i) Ar ddiwedd y flwyddyn, roedd gwariant ar waith heblaw am waith trwsio a chynnal a chadw £152k yn uwch na'r gyllideb (£47k yn is na'r gyllideb yn chwarter 3). Ar ddiwedd chwarter 3, roedd y rhagolwg yn £21k. Ers hynny adolygwyd y Dreth Gyngor ar eiddo CRT, ac eiddo gwag yn arbennig (nad oedd modd dod â nhw yn ôl i ddefnydd mor gyflym ag arfer oherwydd cyfyngiadau'r pandemig) a'r cyfleusterau cymunol na chodwyd amdanynt yn flaenorol (£97k yn ychwanegol), costau cyfleustodau ychwanegol ar gyfer yr ardaloedd cymunol (£29k), a chyfraniadau pensiwn eilradd ychwanegol (£47k).

7. Gwaith Trwsio a Chynnal a Chadw

- (i)** Mae tanwariant o £138k yn yr Uned Cynnal a Chadw Tai (tanwariant o £259k yn chwarter 3). Mae hyn yn ganlyniad uniongyrchol i sefyllfa Covid 19 gan mai dim ond gwaith atgyweirio hanfodol sy'n cael ei wneud, ac mae hynny wedi lleihau costau deunyddiau a'r defnydd a wneir o isgontractwyr. Fel y nodwyd yn yr adroddiad diwethaf, mae'n anodd mesur beth fydd effaith mwy o weithgaredd unwaith y bydd cyfyngiadau Covid wedi cael eu llacio, ond mae'r gost derfynol yn debyg i'r rhagolwg diwethaf, sef tanwariant o £200k, a wnaed cyn i rai o'r cyfyngiadau gael eu llacio.
- (ii)** Roedd gwariant ar staff cynnal a chadw adeiladau nad ydynt yn rhan o'r Uned Cynnal a Chadw Tai £97k yn is na'r gyllideb ar ddiwedd y flwyddyn ariannol (£67k yn is yn chwarter 3), oherwydd bod recriwtio yn arafach na'r disgwyl.
- (iii)** Roedd gorwariant o £166k (gorwariant o £134k yn chwarter 3) ar gostau Gwaith Trwsio a Chynnal a Chadw Arall o'i gymharu â'r gyllideb broffiledig. Y prif feysydd sy'n gorwario yw cynnal a chadw tiroedd a gwaith brys heb ei ragweld ar waith trin carthion. Bydd y gyllideb yn cael ei hadolygu ar gyfer 2021/22.

8. Addasiadau Diwedd Blwyddyn

- (i)** Mae'r pennawd hwn yn cynnwys eitemau o wariant (costau cyllido cyfalaf ac ailgodi tâl o'r Gronfa Gyffredinol) sy'n rhan o'r broses gyfrifo ar ddiwedd y flwyddyn. Canlyniad y broses eleni oedd tanwariant o £487k.
- (ii)** Roedd y prif arbediad oherwydd y cafwyd llai o wariant cyfalaf, gan olygu nad oedd angen unrhyw fenthyciadau ychwanegol ar y CRT. Roedd hyn yn arbed £570k o gymharu â'r gyllideb.
- (iii)** Roedd ailgodi tâl o'r Gwasanaeth Tai £10k yn uwch na'r gyllideb, ac roedd ailgodi tâl o weddill y Cyngor (sy'n cynnwys gwaith y swyddogaethau Cyfreithiol, AD, TGCh ac Adnoddau, a thâl am feddiannu eiddo'r Cyngor) £73k yn uwch na'r gyllideb (a gododd yn bennaf o'r adolygiad o werth swyddfeydd y Cyngor).

9. Gwariant Cyfalaf

- (i)** Roedd y rhaglen gyfalaf wreiddiol, a gymeradwywyd gan y Cyngor ym mis Mawrth 2020, yn werth cyfanswm o £19,114k, a oedd am gael ei gyllido o'r Lwfans Gwaith Trwsio Mawr (£2,660k), grantiau cyfalaf eraill (£1,450k) a chyfraniad o £15,004k o gronfa wrth gefn y CRT. Mae hyn yn cynnwys gwariant a ddygwyd ymlaen o raglen gyfalaf 2019/20. Yn y diwedd, nid oedd angen y cyfan o'r gwariant a ddygwyd ymlaen, felly, erbyn hyn mae cyllideb ddiwygiedig o £19,032k (£14,922k ar ôl caniatáu am £4,110k o gyllid grant). Yr alldro oedd £12,622k, £6,410k yn llai na'r gyllideb (o gymharu â rhagolwg o £8,022k yn is na'r gyllideb yn chwarter 3).
- (ii)** Mae'r Pandemig wedi effeithio'n ddifrifol ar brosiectau cyfalaf, gan arwain at oedi sylweddol gyda phrosiectau. Mae hyn yn arbennig o wir yn achos prynu'n ôl hen dai Cyngor, a hynny oherwydd bod y farchnad dai wedi dod i stop i bob pwrpas. Gwnaed cynnydd sylweddol yn ystod y chwarter diwethaf serch hynny, gyda'r gwariant gwirioneddol yn cynyddu dros 70% o £7,355k i £12,622k. Mae'r prosiectau nad aeth rhagddynt fel y cynlluniwyd wedi cael eu gohirio i flynyddoedd ariannol yn y dyfodol. Dangosir manylion pellach yn Atodiad B isod.

- (iii) Yn ogystal, manteisiwyd ar grantiau cyfalaf ychwanegol a ddaeth ar gael, gan ddarparu dros £1.2m o gyllid ychwanegol. Roedd y cyllid ychwanegol hwn yn gostwng ymhellach y swm yr oedd angen ei gyllido o gyllideb refeniw'r CRT, sydd wedi gostwng o'r £15m a gynlluniwyd yn wreiddiol i £7.25m. Yna mae'r cyllid a ddarparwyd ar gael i gyllido'r prosiectau sydd wedi eu gohirio i'r flwyddyn ariannol nesaf.

10. Balans y CRT

- (i) Roedd balans agoriadol cronfa wrth gefn y CRT yn £8,597k. Roedd y gyllideb ddiwygiedig yn caniatáu defnyddio £7,088k o'r balans hwn. Fodd bynnag, mae'r gwariant is wedi caniatáu ychwanegu £1,145k yn ychwanegol i'r balans, gan adael cyfanswm o £9,742k. Mae'r balans wedi'i gyfyngu i ddibenion penodol, felly nid yw ond ar gael i gyllido gwariant y CRT yn y dyfodol.

B - Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod ac/neu ddewis yr opsiwn hwn?		
Amherthnasol		
C - Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?		
Mae'r mater hwn wedi ei ddirprwyo i'r Pwyllgor Gwaith.		
CH - A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?		
Ydi		
D - A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?		
Ydi		
DD - Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?		Beth oedd eu sylwadau?
1	Prif Weithredwr / Uwch Dîm Arweinyddiaeth (UDA) (gorfodol)	Ystyriwyd yr adroddiad gan yr UDA yn ei gyfarfod ar 1 Mehefin 2021 ac ymgorfforwyd y sylwadau ar yr adroddiad drafft yn yr adroddiad terfynol.
2	Cyllid / Adran 151 (gorfodol)	Amherthnasol – adroddiad y Swyddog Adran 151 yw hwn.
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (gorfodol)	Ymgynghorir â'r swyddog fel aelod o'r UDA.
4	Adnoddau Dynol (AD)	Amherthnasol
5	Eiddo	Amherthnasol
6	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu	Amherthnasol
7	Sgriwtini	
8	Aelodau Lleol	Amherthnasol
9	Unrhyw gyrff allanol eraill	Amherthnasol
E - Risgiau ac unrhyw gamau lliniaru (os yn berthnasol)		
1	Economaidd	
2	Gwrthdodi	
3	Trosedd ac Anhrefn	
4	Amgylcheddol	
5	Cydraddoldeb	
6	Cytundebau Canlyniad	
7	Arall	

F - Atodiadau:

Atodiad A – Alldro gwariant Refeniw am 2020/21.
Atodiad B – Alldro gwariant Cyfalaf am 2020/21.

FF - Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):

- Cyllideb CRT 2019/20 (fel y cymeradwywyd gan y Pwyllgor hwn ym mis Mawrth 2019).
- Cynllun Busnes 30 Mlynedd y CRT 2019/49 (fel y cymeradwywyd gan y Pwyllgor hwn ym mis Mawrth 2019).

ATODIAD A

ALLDRO Y CYFRIF REFENIW TAI AM 2020/21

	Cyllideb Flynyddol 2020/21	Alldro	Amrywiad	Alldro a ragwelwyd yn Ch3	Newid o ragolwg Ch3
	£	£	£		
CYFRIF REFENIW					
Incwm					
Anheddau	(18,407,000)	(18,313,407)	93,593	(18,257,000)	(56,407)
Garejis	(218,000)	(212,407)	5,593	(218,000)	5,592
Taliadau Gwasanaeth	(212,000)	(214,605)	(2,605)	(212,000)	(2,605)
Arall	(199,000)	(226,193)	(27,193)	(199,000)	(27,193)
Darpariaeth Dyledion Drwg	280,000	56,954	(223,046)	280,000	(223,046)
CYFANSWM INCWM	(18,756,000)	(18,909,658)	(153,658)	(18,606,000)	(303,658)
Gwariant heblaw ar Waith Trwsio a Chynnal a Chadw					
Cyfranogiad Tenantiaid	136,170	94,356	(41,814)	101,170	(6,814)
Gweinyddu Rhenti	450,220	489,282	39,062	450,220	39,062
Rheoli Stadau	247,430	163,486	(83,944)	247,430	(83,944)
Gwariant Refeniw Arall	899,340	1,138,398	239,058	913,340	225,058
Cyfanswm Gwariant heblaw ar Waith Trwsio a Chynnal a Chadw	1,733,160	1,885,522	152,362	1,712,160	173,362
Gwaith Trwsio a Chynnal a Chadw					
Uned Cynnal a Chadw Tai	3,112,000	2,974,274	(137,726)	2,912,000	62,274
Staff Cynnal Adeiladau (dim UCCT)	926,020	828,872	(97,148)	866,020	(37,148)
Gwaith Trwsio a Chynnal a Chadw Arall	448,200	614,690	166,490	548,200	66,490
Cyfanswm Gwaith Trwsio a Chynnal a Chadw	4,486,220	4,417,836	(68,384)	4,326,220	91,616
Addasiadau Diwedd Blwyddyn					
Taliadau Cyllido Cyfalaf	3,093,000	2,523,125	(569,875)	3,093,000	(569,875)
Ailgodi Tâl o'r	790,630	800,507	9,877	790,630	9,877
Gwasanaethau Tai					
Ailgodi Tâl o'r	818,990	891,806	72,816	818,990	72,916
Gwasanaethau Canolog					
Cyfanswm Addasiadau Diwedd Blwyddyn	4,702,620	4,215,438	(487,182)	4,702,620	(487,182)
CYFANSWM GWARIANT REFENIW	10,922,000	10,518,796	(403,204)	10,741,000	(222,204)
CYFANSWM REFENIW (GWARGED) / DIFFYG	(7,834,000)	(8,390,862)	(556,862)	(7,865,000)	(525,862)

CYFRIF GWARIANT CYFALAF					
Gwariant 2020/21	19,032,093	12,622,544	(6,409,549)	11,010,058	1,612,486
Lwfans Gwaith Trwsio Mawr	(2,660,000)	(2,674,000)	(14,000)	(2,660,000)	(14,000)
Grantiau Eraill	(1,450,000)	(2,703,127)	(1,253,127)	(1,450,000)	(1,253,127)
CYFANSWM CYFALAF (GWARGED) / DIFFYG	14,922,093	7,245,417	(7,676,676)	6,900,058	345,359
(CYNNYDD) / GOSTYNGIAD NET YNG NGHRONFA WRTH GEFN Y CRT	7,088,093	(1,145,445)	(8,233,538)	(964,942)	(180,503)
Balans Agoriadol y CRT	(8,597,000)	(8,597,000)		(8,597,000)	0
(Cynnydd) / Gostyniad Net yng Nghronfa Wrth Gefn y CRT	7,088,093	(1,145,445)	(8,233,538)	(964,942)	(180,503)
Balans Cau'r CRT	(1,508,907)	(9,742,445)	(8,233,538)	(9,561,942)	(180,503)

ATODIAD B

Gwasanaeth	Cyllideb Flynyddol (£)	Alldro (£)	Amrywiad (£)	Alldro a ragwelwyd yn Ch3 (£)	Newid o ragolwg Ch3 (£)
<u>CRT Tai</u>					
Contract Gwres Canolog	400,000	21,387	(378,613)	0	21,387
Contract Gwaith Cynnal a Chadw Cynllunedig	6,120,000	4,370,826	(1,749,174)	4,500,000	(129,174)
Gwella Perfformiad Ynni	537,000	2,079	(534,921)	150,000	(147,921)
Gwaith Amgylcheddol	750,000	61,717	(688,283)	100,000	(38,283)
Caffael Eiddo Cyfredol / Datblygu Eiddo Newydd	9,230,000	6,982,202	(2,247,798)	5,250,000	1,732,202
Ailfodelu Stoc Gyfredol	2,218	49,621	47,403	50,485	(864)
Addasiadau Sector Cyhoeddus	350,000	168,164	(181,836)	150,000	18,164
Risg Tân	450,000	52,735	(397,265)	100,000	(47,265)
Safonau Ansawdd Tai Cymru	1,172,875	904,240	(268,635)	700,000	204,240
Gwaith Adfer	20,000	9,573	(10,427)	9,573	0
Cyfansymiau ar gyfer y CRT Tai	19,032,093	12,622,544	(6,409,549)	11,010,058	1,612,486